

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-140/12

**Pensionsversicherungsanstalt
prieš
Peter Brey**

(*Oberster Gerichtshof* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvas asmenų judėjimas — Sąjungos pilietybė — Direktyva 2004/38/EB — Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius — 7 straipsnio 1 dalies b punktas — Asmuo, nebeturintis darbuotojo statuso — Senatvės pensiją gaunantis asmuo — Sąlyga turėti pakankamai išteklių, kad asmuo netaptų našta priimančiosios valstybės narės „socialinės paramos sistemai“ — Prašymas skirti specialią neįmokinę išmoką pinigais — Kompensacinis priedas prie senatvės pensijos — Reglamentas (EB) Nr. 883/2004—3 straipsnio 2 dalis ir 70 straipsnis — Gyvenamosios vietos valstybės narės kompetencija — Skyrimo sąlygos — Teisė teisėtai gyventi valstybės narės teritorijoje — Suderinamumas su Sąjungos teise“

Santrauka – 2013 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo (trečioji kolegija) sprendimas

1. *Prejudiciniai klausimai — Teisingumo Teismo jurisdikcija — Reikšmingų Sąjungos teisės nuostatų nustatymas — Klausimų performulavimas*

(*SESV 267 straipsnis*)

2. *Socialinė apsauga — Darbuotojai migrantai — Specialios neįmokinės išmokos — Reglamento Nr. 1408/71 10a straipsnyje numatyta koordinavimo tvarka — Taikymo sritis — Kompensacinis priedas prie senatvės ar invalidumo pensijos, skiriamas pagal objektyvius kriterijus ir mokamas ne iš apdraustųjų asmenų sumokėtų įmokų — Minėto reglamento Ila priede nurodyta išmoka — Įtraukimas*

(*Tarybos reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 2a dalis, 10a straipsnis ir Ila priedas*)

3. *Socialinė apsauga — Darbuotojai migrantai — Taikytini teisės aktai — Kelių valstybių nacionalinės teisės aktų taikymas vienu metu — Negalimumas — Kolizinių normų sistema — Išsamus pobūdis*

(*Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnio 4 dalis*)

4. *Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisė gyventi šalyje sąlygos pagal Sąjungos teisę — Pakankamų išteklių sąlyga — Socialinės paramos sistema — Sąvoka — Kompensacinis priedas, skirtas senatvės pensijai papildyti — Įtraukimas*

(*Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 5 dalies a punktas; Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktas*)

5. *Europos Sąjungos teisė — Aiškinimas — Tekstai keliomis kalbomis — Skirtumai tarp skirtingų kalbinių versijų — Atsižvelgimas į nagrinėjamo teisės akto bendrą struktūrą ir tikslą*
6. *Sąjungos pilietybė — Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje — Direktyva 2004/38 — Teisės gyventi šalyje sąlygos pagal Sąjungos teisę — Pakankamų išteklių sąlyga — Ekonomiškai neaktyvus kitos valstybės narės pilietis, neatitinkantis teisei teisėtai gyventi priimančiojoje valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius nustatytų sąlygų — Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos kompensacinis priedas, skirtas senatvės pensijai papildyti, automatiškai neskiriamas, kad ir kokios būtų aplinkybės — Neleistinumas*

(Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktas, 8 straipsnio 4 dalis ir 24 straipsnio 1 ir 2 dalys)

1. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 31, 32 punktus)

2. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 33–35 punktus)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 39–42, 44 punktus)

4. Sąvoka „socialinės paramos sistema“, vartojama Direktyvos 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje 7 straipsnio 1 dalies b punkte, negali būti susiaurinta iki socialinės paramos išmokų, kurios, remiantis Reglamento Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 3 straipsnio 5 dalies a punktu, nepatenka į šio reglamento taikymo sritį.

Šią sąvoką reikia apibrėžti ne remiantis formaliais kriterijais, o atsižvelgiant į Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkto tikslą suteikti priimančiajai valstybei narei galimybę Sąjungos piliečiams, neturintiems ar nebeturintiems darbuotojo statuso, nustatyti teisinius apribojimus dėl socialinių išmokų skyrimo, kad šie netaptų nepagrįsta našta šios valstybės narės socialinės paramos sistemai.

Taigi minėtą sąvoką reikia aiškinti taip, kad ji apima visokeriopą paramą, nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu suteikiamą valdžios institucijų, į kurias kreipėsi asmuo, neturintis pakankamai išteklių savo ir savo šeimos narių elementariems poreikiams patenkinti ir dėl to rizikuojantis savo gyvenimo šalyje laikotarpiu tapti priimančiosios valstybės narės viešųjų finansų našta, kuri galėtų turėti įtakos bendram tos valstybės teikiamos paramos dydžiui. Iš to matyti, kad kompensacinis priedas, skirtas senatvės pensijai papildyti, laikytinas atitinkamos valstybės narės „socialinės paramos sistemos“ dalimi. Iš tiesų ši išmoka, kuria siekiama užtikrinti ją gaunančiam asmeniui minimalų pragyvenimo lygį, jeigu jo pensija nepakankama, mokama tik iš valstybės lėšų ir nereikalauja apdraustųjų asmenų įmokų.

(žr. 57, 58, 60–62 punktus)

5. Žr. sprendimo tekstą.

(Žr. 73, 74 punktus)

6. Sąjungos teisė, visų pirma Direktyvos 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, 7 straipsnio 1 dalies b punktas, 8 straipsnio 4 dalis ir 24 straipsnio 1 ir 2 dalys, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos išmoka, kaip antai kompensacinis priedas, skirtas senatvės pensijai papildyti, netgi praėjus trims pirmiesiems gyvenimo šalyje mėnesiams, kad ir kokios būtų aplinkybės, automatiškai neskiriama ekonomiškai neaktyviam kitos valstybės narės piliečiui motyvuojant tuo, kad, nepaisant to, jog jam išduotas registracijos sertifikatas, šis pilietis neatitinka teisei teisėtai gyventi pirmojoje valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius nustatytų sąlygų, nes tokia teisė gyventi šalyje yra susieta su reikalavimu tokiam piliečiui turėti pakankamai išteklių, kad neprašytų minėtos išmokos.

Tiesa, aplinkybė, jog ekonomiškai neaktyvus kitos valstybės narės pilietis gali gauti tokią išmoką, gali būti įrodymas, kad šis pilietis neturi pakankamai išteklių, kad netaptų nepagrįsta našta šios valstybės socialinės paramos sistemai, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą. Tačiau kompetentingos nacionalinės institucijos negali padaryti tokios išvados, išsamiai neįvertinusios naštos, kuri konkrečiai tektų nacionalinei socialinės paramos sistemai skyrus šią išmoką, atsižvelgiant į individualias suinteresuotojo asmens situaciją apibūdinančias aplinkybes.

Tai, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius siejama su aplinkybe, kad suinteresuotasis asmuo neturi tapti „nepagrįsta“ našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos „sistemai“, reiškia, kad kompetentingos nacionalinės institucijos, atsižvelgdamos į visus veiksnius ir laikydamosi proporcingumo principo, gali įvertinti, ar socialinės išmokos skyrimas gali būti našta visoms šios valstybės narės socialinės paramos sistemos rūšims.

Dėl to, jog priimančioji valstybė narė automatiškai neskiria atitinkamos socialinės išmokos ekonomiškai neaktyviems kitų valstybių narių piliečiams netgi praėjus trims gyvenimo šalyje mėnesiams, kaip nurodyta Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalyje, priimančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos negali, laikydamosi iš šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkto ir 8 straipsnio 4 dalies kylančių reikalavimų ir proporcingumo principo, išsamiai įvertinti minėtos naštos. Konkrečiai kalbant, būtina, kad priimančiosios valstybės narės kompetentingos institucijos galėtų, be kita ko, atsižvelgti į suinteresuotojo asmens gaunamų pajamų dydį ir pastovumą, į tai, kad dėl šių pajamų minėtos institucijos jam išdavė registracijos sertifikatą, ir į laikotarpį, kuriuo prašoma išmoka jam gali būti mokama. Be to, siekiant tiksliau įvertinti našta, kuri dėl tokio mokėjimo tektų nacionalinei socialinės paramos sistemai, gali būti svarbu nustatyti, kokia procentinė dalis Sąjungos piliečių, gaunančių senatvės pensiją kitoje valstybėje narėje, gauna šią išmoką.

(žr. 63, 64, 72, 77, 78, 80 punktus ir rezoliucinę dalį)